Vdekje fashizmit — Liri Popullit

Poštarina plaćena u gotovo
T-ksa postare e pagueme

RILINDJA

ORGAN I FRONTIT POPULLUER TE KOSOVES E METOHIS

NEDELJNI LIST
FLETORE E PERJAVESHME

Redakcija: Prishtinë
Rruga Emin Duraku Nr. 38

PAJTIMET
për 1 vit 96 din.
„ 6 muej 48 „
„ 3 muej 24 „

Dorshkrimet nuk kthehen

Odgovorni urednik
Drejtori pergjegjës XHELADIN HANA

Viti IV Nr. 106 | PRISHTINE, 8 Mars 1948 | Çmimi 2 dinarë

TETE MARSI DHE FEMNA E JONE

Festen ndekomb'are të grues, 8 Marsin, gratë e a d eut t'onë e presin me ballë çelë, me fitore te mdhaja t'arrijtuna në luften per ngritjen ekonomike e kulturale te Vendit t'onë, per forcimin e unitetit moralo—politik te popujve t'onë, e presin me nji kontribut te çmueshem per çashtjen e paqes së shendoshë dhe demokracis popullore, në luften kundra reakcjonit ndrkombtar, me imperjalizmin amerikan në krye.

Festen nderkombtare te grues gratë e Jugosllavis e kremtojnë me rezultat te shumta t'arritura, edhe në saje te perpjekjeve te tyne ne plotesimin e detyrëve te vitit te parë te Planit; e kremtojnë me suksese qe kanë arrijtë deri tashti dhe me marrje detyrimesh te reja ne lidhje me perambushjen e detyreve te vitit te dytë te Pesvjeçarit t'one. Ndertimi i fabrikave, centraleve elektrike, shtëpijave, enteve te ndryshme socjale, kulturale etj. bekuruhave te reja, e sukseset e mbrrijtuna ne ngritjen e pergjithshme te nivelit jetesor te popullit t'one puntor - te gjitha keto i kushtohen edhe punes se palodhshme te femnave te Jugosllavis.

Festen nderkombtare te grues, gratë e Jugosllavis e kremtojne me fitore e reja te korruna ne perforcimin dhe masovizimin e organizates se tyne, me perfshimjen e nji numri ma te madh punteresh n'ekonomin t'one; me suksese te dukshme e fushen e perparimit te bujqesis, zhvillimit te kooperativizmit ne katund, ne fushen e ngritjes se nivelit ideologjiko–kultural dhe politik te grues; me suksese te dukshme te korruna ne luften kundra analfabetizmit, ne rritjen e mire te femnave, n'edukimin e tyne ne frymen e bashkimit e vllaznimit te popujve t'one, ne frymen e dashunis ndaj punes, ndaj atdheut t'one te perbashket.

Per femnen shqiptare të Krahinës s'onë, dita nderkombtare e grues, 8 Marsi, asht nxitje e fortë per emancipimin e sajë, në luften kundra çarshafit, kësaj pengeses së madhe, pa zhdukjen e së ciles grueja shqiptare nuk mund te zhvillohet e te përparojë, nuk mund te marrë pjesë, si shoqet e tjera, ne veprën e ndërtimit t'ardhmenis se perbashket ma te mirë, ne sigurimin e fatbardhësis se sajë, shpijes se sajë, fëmijve te sajë.

Festa nderkombtare e grues, per femnen shqiptare asht nji thirrje e fortë, qe te marrë pjesë rregullisht neper kurset analfabetike, te ndjekë gji hoji l gj-ratat neper universitetet t'ona popullore, te kujdesohet per ndjekje e rregullitë te shkolles nga ana e fëmijve te sajë, pra edhe vajzave te saj; t'a ruejë shëndetin e fëmive dhe mos te lejojë qe, a a te lehen ne duer të plakave e te "doktorëve" te tjerë te rremë, por te vizitohen prej mjekëve te vertetë t'enteve t'ona shëndetsore te shtetit.

Festa nderkombtare e grues le te jetë nji nxitje e fortë per gratë shqiptare, qe t'a thejnë anullin, t'i këpusin prangat e fanatizmit, t'a fitojnë të drejten e tyne themelore me pa driten e atyres — t'a hjedhin poshtë çarshafin qe u a ka nxi jeten e nuk i lejë me e gëzue atë liri per te cilen janë sakrifikue sa e sa bija ma te mira te te gjithë popujve t'onë, liri e zhvillimit dhe perparimit te plotë, per te cilen janë përpjekë dhe luftue edhe bijat shqiptare, si Ganimete Terbeshi. Kujtimi i kësaj vajzes se re qe mbaroi ne trekambëshin, ne litarin e ngrehun prej okupatorit dhe trathtarëve; vuejtjet e sa e sa nanave ne luften çlirimtare, interesi jetësor i juej dhe i drites se syve t'uej — fëmijve — ju thotë t'a shkundni zgjedhen e zakonit prapanik, te çliroheni nga lita e zezë dhe, krahas me motrat e tjera ma te zhvillueme shqiptare, bashkë me motrat prej popujve te tjerë te Krahinës e t'atdheut t'one, — te merrni pjesë ne ndertimin e fatbardhësis se perbashkët e ne gëzimin e sajë.

Me rastin e 8 marsit gratë e Krahines s'onë i kane dergue Keshillit Qendruer te FAG-es keto telegrame

Peje

Në telegramin e grave të rrethit të Pejes, dergue këshillit qendruer të F.A.G.-es për Federaten nderkombëtare të grave, nder të tjera thuhet:" gratë e Jugosllavis, mbas grave të Bashkimit Sovjetik, dijnë ma së miri se çka don me thanë luftë, çka i sjellë kjo mbarë njerëzimit puntor, e sidomos në grave-nana. Prandaj, n'emën të grave të rrethit t'onë ngrejmë zanin kundra nxitsave të luftes së re dhe lusim Federaten nderkombëtare të grave që me anën e seksjoneve të saja nacjonale të ndermarrë akcjonin kundra imperjalistava.

Ferizaj:

Në lidhje me kremtimin e ditës nderkombtare të grave, gratë e rrethit të Ferizajt i drejtuen këshillit qendruer të F. A. G.-es nji telegram me të cilin përshëndesin Federaten Demokratike të grave me dëshirë që të zhvillohet luftë edhe ma aktive për bashkimin e të gjitha grave demokratike të botës në frontin e fuqive paqëdashëse për mprojtjen e paqes nga nxitsat e luftes së re me imperjalizmin amerikan në krye.

TURMAT PUNONJESE TE KRAHINES S'ONE I PERSHENDESIN ME ENTUZIAZEM DEKRETET MBI SISTEMIN E RI TE FURNIZIMIT

Dekretet e reja të Qeveris qendrore mbi sistemin e ri të furnizimit kanë ngjallë nji interesim të madh tek turmat punonjese të mbarë Krahinës s'onë. Këto e përshëndesin nxehtësisht shokun Tito dhe pushtetin popullor për ketë hap të madh drejtë përmirësimit të jetës së popullit t'onë puntor.

* * *

Qysh heret në mengjezin e ...tës 3 mars, katundarët e Shtimles ishin lajmërue se në mbramje do të mbahej nji konferencë në lidhje me dekretet për furnizimin e ri. Pritshin me gëzim kohen se kur do të fillonte mbledhja. Ndonse ishte mjaft ftofët dhe rrugët plotë baltë, katundarët e Shtimles vrapojshin në drejtim të nderteses ku do të mbahej konferenca. Në sallën e madhe të shtëpis së pleqve, për nji kohë të shkurtë, u-mblodhën ma se 250 katundarë e katundare. Kishte edhe pleq edhe plaka, të cilet, ndonëse i kishin aty edhe bijt e bijat e tyne, kishin ardhë edhe ata me u—njoftë hollësisht me sistemin e ri të furnizimit.

—Kemi pritë me padurim që edhe në katundin t'onë të mbahet nji konferencë e gjanë dhe të kallzohet se si do të furnizohemi në bazë të dekreteve të reja, si e çka do të muejmë me ble me prodhimet t'ona — thotë nji katundar shqiptar.

—Po, shok, i përgjigjet konferencjeri. Në sajë të përpjekjeve të masave punonjëse e të pushtetit t'onë popullor, ekonomija e jonë asht zhvillue, kështu që, qysh në fillim të vjetit të dytë me plan kemi muejt me e perparue sistemin e furnizimit. Tash kemi tri lloj furnizimesh:

1) **Furnizimi i siguruem**, i cili i përfshin të gjithë njerëzit puntorë, antarët e famijeve të tyne, pensionerët, invalidët si dhe ata persona të tjerë, të cilët nuk kanë mundësi me i sigurue nevojët e tyne në kurfar mënyre tjeter. Furnizimi i siguruem me gjana ushqimore nuk i përfshin ata konsumues që mund të furnizohen me këto gjana nga burimet e veta, d.m.th. që marrin prodhime bujqësore nga frytet e veta. Personat e marrun në furnizimin e siguruem furnizohen me anen e librezave të furnizimtit si me gjana ushqimore ashtu dhe me tekstil. Këta ndahen në kategori si mbas punes që bajnë. Ky lloj furnizimi i përfshin edhe banorët e vendeve të thata e të damtueme nga lufta.

2) **Furnizimi i bujqëve**, të cilët i shesin prodhimet e tyne me çmimet e lidhuna. Në këtë lloj furnizimi bujqit-prodhuesit dhe kooperativat katundare të punës e blejnë mallin industrial me anën e bonave që i marrin nga shteti për artikujt bujqësor të shitun me çmimet e lidhuna, kështu që këta, nga nji anë, i shesin në kooperativa prodhimet e veta ma lirë, d. m. th. me çmime të caktueme (të lidhuna) e n'anën tjeter, blejnë artikuj industrialë ma lirë, d.m.th. me çmime t'unjisueme ma t'ulta, dhe

3) Shitja e lirë, ku konsumuesit mujnë me ble mallin në shitje të lirë. Artikujt industrial të lëshuem në shitje të lirë blehen me çmime t'unjisiume ma te nalta, si tekstili, këpucët, prodhimet e metaleve etj. Përveç kësaj ka edhe nji sëri artikujsh në shitje të lirë me çmime ma t'ulta dhe konsumuesit mund t'i blejnë lirisht si p.sh. kullojsat e telit, pluhën sapuni, enë të vogla për nevojë shpijake, qylyma, mall galanterik prej gome, marmelad, birrë etj. Gjithashtu konsumuesit, për nevojat e tyne shtëpijake, mund të blejnë nga prodhuesit në treg të lirë edhe prodhime bujqësore, si plotsim të sasis që e marrin nga furnizimi i siguruem.

—Shka janë çmimet e lidhuna, sa janë ato në krahasim me prodhimet t'ona dhe kush e ku do t'a marrë mallin?—pyet katundari Janko Ninçetoviq.

—Mbasi industrija e jonë, qysh në vjetin e parë të punës me plan, ka muejt me e tejkalue prodhimin e paraluftes me 67% janë krijue kushtet që sistemi i deritashem i racjonimit të ndrrohet me sistemin e ri me tri lloj furnimesh. Me sistemin e furnizimit me çmimet e lidhuna katundarit t'onë punonjes i epet mundësija me u—furnizue shum ma tepër dhe nën kushte shum ma të mira se sa asht furnizue paralufte. Cmimet e lidhuna janë të barabarta me çmimet e unjisueme ma t'ulta të furnizimit të siguruem. Tue i shitë artikujt e vet bujqësorë me çmimet e lidhuna katundari i jonë do të mundet me ble mall industrial 46,5% ma tepër se sa ka muejt me ble para—luftë. Për shembull nji kosë kushtonte, para lufte 35 dinarë për ta blekë të katundarit i duhej me shitë 23,5 kg. grunë; tash kosa kushton 51 dinarë, mirëpo, katundari mundet me e ble me 12 kg. grunë. Me 100 kg. duhan katundari ka muejt me ble 94 metra bez e tash mundet me ble 106,5 metra. Me 100 kgr grunë ka muejt me ble 21 liter gaz e tash mundet me ble 74 litra. Këto përqindje janë edhe ma të mdhaja përsa i përket krypes, cingareve etj. Qe këto janë çmimet e lidhuna.

Të gjithë mallin industrial do t'a blejnë kooperativat dhe këto mandej do t'ua japin bujqëve me bonat që kta i kanë marrë tue i shitë prodhimet bujqësore. Tash për tash kooperativat do të blejnë vetëm misër dhe derra, por ma vonë, mbas 15 mars, do t'i blejnë të gjitha prodhimet bujqësore. Me çmimet e lidhuna kanë të drejtë me ble vetem koopertivat dhe sipërmarrjet e autorizueme.

Bujkut që do të shesin me çmimet e lidhuna do t'i lëshohet dhe nji vërtetim, që do t'i shërbejë pranë organeve financjare për caktimin e tatim fitimit. Për shembull dy katundarë i kanë nga 200 kg. tëlyn për t'i shitë. Njeni e shet tëlynin me çmime të lidhuna dhe si kundra-vleftë merr 6.250 dinarë si dhe bonat përkatese për mall industrijal për të njajten sasi të hollash, me të cilat do të mundet me ble mall industrial me çmime t'unjisueme ma t'ulta. Organet financjare, në baze të vertetimit, do t'ia caktojnë tatim fitimin tamam sa i perket. Tjetri katundar e shet tëlynin në treg të lirë, b. f. nga 100 dinarë kilogramin. Organet financjare do te marrin per baze fitimin prej 20.000 dinaresh dhe kështu tatimi fitimi i ktij do të jetë tri here ma i naltë nga ai i katundarit të parë që e shiti tëlynin me çmime të lidhuna, e përveç kësaj do t'i duhet me ble mall industrial me çmime t'unjisueme ma të nalta. Ky shembull tregon se sa dobi do të ketë katundari që i shet prodhimet e veta me çmime të lidhuna.

Katundari, përveç drithit mundet me shitë në kooperativë me çmime të lidhuna: djathë, tambel, mazë, voe, dele, qingja, etj. Mandej mashkujt e shtëpijave që kanë pak tokë mund të punojnë n'industri etj. e kështu t'i sigurojnë famiijes shum ma tepër t'ardhuna. Puntori i «Trepçes» Murat Osmani, për nji muej nxjerrë ma shum t'ardhuna se sa nxjerrin të gjithë antarët e famiijes së tij për nji vjet.

Të gjithë të pranishmit e ndjekin me vemendje çdo fjalë dhe tue shikue njeni tjetrin i aprovojnë të gjitha.

— Qe se si — thotë Beqir Shabani, kryetar i këshillit të Frontit popullor, gjoksin e të cilit e zbukuron «Urdhëni për merita ndaj popullit», — pushteti i jonë përpiqet dita-ditës se si e si t'a përmirsojë gjendjen t'onë. —

— Po, përgjigjen katundarët. Ndër ta dallohej edhe zani i plakut Sadik Velija, i cili tha se po e kupton se dekretet e reja me të vërtetë janë në dobin e tij dhe premtoi se të gjitha tepricat e veta do t'ia shesin kooperativës me çmimet e lidhuna.

— Edhe unë, edhe unë, ndigjohen zana të shumt në sallë. — Po si mos t'ia shesim kooperativës — shton Lucija Canoviq, e kam llogaritë se para lufte më duheshin 62 kokra voe për nji kilogram sheqer e tash me çmimet e lidhuna do të mundem me e ble me 30 kokrra. —

Në diskusjon muerën pjesë shumë vetë dhe në mbarim të pranishmit propozuen që t'i dërgohet nji telegram, Marshalit Tito, me të cilin e falenderojnë nxehtësisht për kujdesin e madh që ka për krijimin e mirëqenjes së popullit punonjës dhe i premtojnë se të gjitha tepricat e prodhimeve do t'i shesin me çmimet e lidhuna dhe se në gjiun e tyne nuk do te ketë vend asnji spekulant.

Kryemja me sukses te plote e regjistrimit te populisis ndihmon permiresimin e jetes se re

Regjistrimi i populsis, që do të kryhet me 15 mars në të tanë Jugosllavin, na sjellë shum dobina.

Kur asht statistika e perpiket e populsis, asht e mundun ndamja e drejtë me plan e ushqimit, veshjes dhe mbathjes. Konkretisht, Krahinës s'onë çdo rrethi do t'i ndahet sasija përkatëse në bazë të numrit të banorve që e Përca i përket katundit, do të bahet ndamja e drejtë e fares dhe caktimi i drejtë në lidhje me shitjen e tepricave të detyrueshme të drithit. Planifikimi i prodhimit industrial ka me qenë ma i lehtë: do të dihet fuqija puntore rezerve — e kualifikueme dhe e thjeshtë; ka me qenë e mundun ndamja e drejtë e artikujve industrijalë në bazë të numrit dhe llojit të konsumatorve. Regjistrimi i ri i populsis do t'a bajë të mundëshem edhe planifikimin në lidhje me nevojat dhe mundësit e transportit; me ngritjen dhe shtimjen në punë të kuadrave, me nevojat e mundësit në fushen kulturalo—arsimore për çdo popull e pakicë kombtare. Këtu do të bahet e mundëshme lufta me plan kundra trashigimit ma të zi të së kaluemes — analfabetizm.

Për të paren herë në histori regjistrimi i ri do t'a jepë pasqyrën e kjartë të përbamjes nacionale të Vendit t'onë, çka përpara, në Jugosllavin centraliste, nuk ka qenë e mundëshme. Si kroati, malazezi, maqedonasi, sllovenasi edhe na shqiptarët do t'a shprehim lirisht përkatësin t'on kombetare, ndersa atëhere kemi qenë te shtrënguem me i thanë vehtës turq.

Jugosllavija e re asht djepi i popujve të vllaznuem e me të drejta të barabarta. Ke na nuk ka urrejtje kombtare apo racjale, sikur në shtetet plurinacjonale (shumkombëshe) kapitaliste, si b.fj. në Shtetet e Bashkueme të Amerikës, ku përdoren metodat fashiste të poshtnimit të races s'ashtuquejtun «t'ultës».

Regjistrimi i ri do të tregoi numrin e saktë të puntorëve, zanatlive puntorë, inteligjencës puntore dhe katundaris puntore, nga nji anë, dhe pjesës së populsis jo-punonjëse në Vendin t'onë nga ana tjetër. Kjo do të na tregojë se sa të thella janë ndryshimet demokratike revolucjonare që kanë ngja deri tashti n'atdheun t'onë, deri ku kemi mbrrijtë në luftën t'onë për ndërtimin e strukturës së re ekonomike—shoqnore, ku nuk ka me pasë çfrytzim të njeriut prej njeriut.

Tue i pasë parasyshë të gjitha kto dobina, që u sjellë regjistrimi i ri popujve t'onë, pra edhe masave të gjana shqiptare, aktivistat e komitetave shqiptare duhet t'u apin organeve të sherbimit statistikor ndihmen e plotë e të gjithanëshme. Çdo shqiptar e shqiptare e ndershme e ka për detyrë ndaj kolektivitetit t'onë dhe vetvehtes, t'a lehtesojë punën e organeve në fjalë, tue u dhanë pyetjeve të tyne përgjegje të kjarta, të shpejta e të sakta. Tue e ndihmue kunorizimin e plotë të këtij aksjoni ndihmojmë përmirësimin e jetes s'onë.

Komitetet shqiptare duhet te përpiqen ma teper per gjetjen dhe inkuadrimin e fuqis puntore rezerve n'ekonomi

Konferenca e Dytë Krahinore e Komitetit Shqiptar ka shtrue para aktivistave te komiteteve shqiptare, si nji nga detyrat ma te randesishmet, çashtjen e inkuadrimit, n'ekonomi, te fuqis puntore shqiptare rezerve, tue qenë se kjo asht nevoje e domosdoshme e ndertimit t'one, per mirësimin jeten e popullit t'one.

Neper qytetet t'ona ka njerez te pa-pune, ndersa ka undet t'ona ka njerez me pak toke, qe nevoja i shtrengon me punue me nji rroge te vogel ase per pak miser te katundari i pasun.

Deri me 10 fruer ka qene dashte te regjistrohen te githe ata qe jane t'afte per pune, qe ende nuk jane perfshi n'ekonomi e qe duen te jene. Kjo detyre nuk asht permbushe ende kudo tek ne. Rezultate veçanerisht te dobeta jane mbrri ne rrethet e Gjakoves, Pejes, Mitrovices, Suharekes, Kamenices dhe Prishtines.

Kjo rrjedhe, ne nji mase te gjanë, sepse komitetet shqiptare nuk ia kanë kushtue ketij problemi kujdesin e duhun. Ato nuk i kane luftue si asht nevoja parullat e hudhuna nga elementat anmiqe, b. fj. ne rrethet Mitrovice, Pejë e Suharekë, kinse pushteti i jone ka per qellim me i dergue ata, qe paraqiten per pune, ne Rusi, Çekosllovaki, Trieshte etj. ne pune fizike te randa. Nga mos-aktivizmi i duhun i aktivistave t'one, kjo rrjedhë me bisht ka mund te me influencue ne nji numer njerzish te pa-punë neper katunde te rrethevet ne fjalë, keshtu qe shum pak njerez jane paraqite atje per punë n'ekonomi, ndonse ka mjaft qe kane nevoje dhe duen me punue, per me e permirsue jeten e shpis se vet.

Aty ku aktivistat t'one kane punue ma teper me masat t'ona popullore ne ket drejtim, si b.fj. ne Ferizaj, Lipjan e Vuçiternë, kjo detyre asht krye mire.

N'industri e tjera, ne Vendin t'one do te kryhen shum ndertime qysh ne ket vit te dyte te Planit pesvjeçar. Keto kerkojne fuqin puntore te nevojshme.

Regjistrimi i fuqis puntore ka per qellim, pike se pari, qe nevojat t'ona lokale te ndertimit kapital te ploteesohen me vet fuqit t'ona. Nga ana tjeter, me perfshimjen n'ekonomi t'atyne qe duen me tregue, me punen e vetedijen e tyne, se dishrojne t'i ndihmojne komunitetit t'one, u jepet edhe mundesija te kerkojne prej komunitetit t'one ate qe u perket, si njerez qe i perkushtohen ma teper çashtjes se ndertimit t'one te pergjitheshem. Atdheu i jone asht shtepija e e perbashket e popujvet t'one. Pa ndihmen e popujve te tjere vllazen, e ne radhe te pare te popullit vila serb, ne kuadra teknike etj., na nuk do te kishim muej e me i krye punimet e vitit te pare te Planit ne Krahinen t'one. Ket detyrë e kane edhe popujt e Kosmetit karshi popujvet te tjere te Vendit t'one. Slloveni qe punon ne Kosmet punon edhe per vehte. Shqiptari qe punon ne Lubljanë punon edhe per vehte. B. f. sistemi i ri i furnizimit, qe asht hapi i madh perpara ne ngritjen e popullit t'one puntuer, i kushtohet faktit qe njerezit punonjes t'atdheut t'one kane punue me vetmohimin ma te madh, dite per dite e ne çdo vend.

Sot, ne Jugosllavin t'one te re, njeriu puntor kudo qe punon dhe nderton, punon e nderton edhe per vehte, per shpin e vet, per femijt e vet.

— Ne shtypshkrojen "Progres" —

Femnat shqiptare ne punen shoqnore

Qe, nxanësi Ymer Abdushi, I ri në moshë ashtu edhe në punë. I disiplinuem, korrektë, i sigurt në rradhitje dhe i shpejte. Ishte tue rradhitë nji artikull të «Rilindjes».

— Më pëlqen mjaft kjo mjeshtri thotë Ymeri. E dije se mbrenda pak kohe do të përparoj. Do të jam ma i vlefshëm për shoqnin dhe do të permirësoj kushtet e jetesës së familjes.

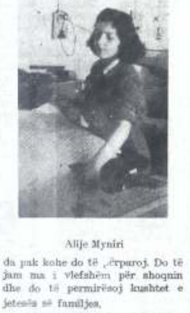

Alije Myniri

— Nuk besojshem — thotë nji tjeter, Shaqir Abdurrahmani, se do t'a mësojsha zanatin si rradhitës. Më kanë ndihmue e më kanë mësue me kujdes shokët ma të vjeter në pune, si Aca Simiq e disa të tjere - e sidomos Aca. E due atë si vllaun t'im, e nderoj si mësuesin t'em.

Magbule Ramizi

Në nji tryezë, afer tij, punon Abdurahman Rexhepi.

Para së gjithash — thotë Abdurahmani—do të çfaqë ate që kam në zemer: e due shum, ashtu si e duen edhe shokët, mjeshtrin Voja Antiq—in, ai asht si prind'i jonë, tërhjekës i zemrave t'ona dhe mësues i rrallë për ne. Kurr s'na merr me të keq. Edhe ne e nderojmë ashtu si e meriton.

— Unë e ndijë vedin krenar — thotë Abdurramani — që punoj për të mirën t'eme e njikohësisht edhe per ate të popullit. Gëzohem që ndihmoj aq sa kam fuqi për me ia sigurue popullit ushqimin aq të nevojshëm — librin, shtypin t'onë.

Si thonë nxanësit, ma i zellshmi ndër të gjithë qenka Medin Ramizi.

— Unë thotë Medini — tash përveç zanatit e kam mësue ma mirë edhe gjuhen.

Në nji skaj tjeter punon Hasan Ajeti, prej rrethit të Prishtines.

— Banoj e ushqehem n'internatin e shegertave — thotë Hasani Më pëlqen shum ky zanat. Shtypshkronja për mue asht nji vend ku mësoj zanat, por edhe nji shkollë ku mësoj mjaft gjana tjera të dobishme.

Afrohem kah Reshat Ahmeti, i cili thente faqet e gazetes «Rilindja». Puntor i mirë, i shpejt, i pa-fjalë, energjik. Përgjigjet, por rrallë të shiqon nder sy. Si duket nuk i pelqen t'a ndqrprejë punën e të humbë kohë.

—Më pelqen kjo mjeshtri—thotë Reshati — aq fort sa nuk dijë se si t'a shprehë. Dina thonë se në shtypshkronjë puntori ka mundë të madhë por un nuk lodhem asnjiherë. M'a ka anda erën e germave, me të cilat rradhis materjalin e shtypit. E due zanatin ashtu si e due buken dhe ajrin, pa të cilet s'mund të jetoj.

—Për tetë muej kam fitue gjysem — kualifikimin—shton Reshadi. Me 1 Maj të vitit kaluem jam shpërblye materjalisht nga Këshilli sindikal i rrethit si puntor'i dalluem. S'mund t'a paraqes si duhet përshtypjen që më ka ba dorzimi i flamurit kalimtar—me rastin e 1 Majit të vitit të kaluem, të cilin e fitoi dega e jonë e rradhitsave.

—Krenohem që ndëpërmjet të duerve të mija gatuhet materjali i shtypit, me të cilin ushqehet mendja e masave të gjana popullore.

Në dhomen e maqinave rradhitëse.

Atje në tipograf punon Bajram Rustemi me shokët e vet, Kadri Sahiti dhe Xhafer Galimuna. Bajrami asht puntor'i mirë, i palodhun dhe korrekt në punen e vet. Ka fillue t'a zotnojë mjaft tipografin.

Në Enot'ip punojnë, Selatin Ahmeti, Ali Jahqe.

Në sallën e maqinave të shtypit, Ismail Selimi, Ilijaz Bejtullahu dhe Hasan Gashi punojnë si ndihmësa të maqinistave.

—Jam i sigurt—thot Ismaili—që mbrenda gjashtë muejve do t'a fitoj aftësin e plotë të maqinistit, due me thanë do të kualifikohem në ket sektor. Në maqinën e parë punon vajza shqiptare Magbule Ramizi.

—Së pari, pa e fillue punën, kam qenë nën çarshaf, por e hoqa ate me njiherë. Tash e ndijë vedin të lirë e me të drejta të plota. Jetoj ma mirë, un dhe shpija ime.

Në maqinën tjetër qeshet fytyra e nji vajze së re, e cila n'at çast shtinte në gojën e maqinës fletë të gjana për shtyp: Hilmija.

—Mue më ka lejue familja të hyej me kohë në punë—thotë Hilmija.

Xhevrije Mustafa

Më kenaqë mjeshtrija që kam marrë. Punën nuk e kemi të randë. Punojmë gjithsejt shtatë orë.

Afrohen edhe dy vajza të tjera: Alije Maniri dhe Xhevrije Mustafa.

—Çarshafin e kemi braktisë para 14 muejve—thonë ato.

Ali Jahqe

Jemi shlirue nga burgu i randë i robnis se çarshafit. Jemi mundue me prue në shtypshkronjë edhe shoqe të tjera shqiptare, por shoqet nën çarshaf nuk kanë se si të marrin pjesë në punë. Sikur të punojshin do t'ia sigurojshin jeten vehtes, do t'ia çojshin nji krah të madh shpis.

Kështu, të mbylluna në çarshaf, keq për ato keq për shpin.

Bajram Rustemi dhe Kadri Sahidi tue rradhitë ne tipograf

Reshat Ahmeti, Imer Abdushi, Abduraman Rexhepi, Medin Ramizi Xhafer Galimuna, Bedri Rushdiu — rradhitsa

T'a perforcojme punen organizative dhe ate ne fushen e fiskultures nder deget t'ona sindikale

Plenumi i gjashtë i Sindikatave t'Unjisueme të Jugosllavis i ka kushtue nji kujdes të veçantë çashtjes së punës organizative dhe veprimtaris fiskulturale nder deget t'ona sindikale.

Në fushen organizative duhet të zhduken gabimet dhe të metat e deritashme. Pikë së pari nevojitet nji luftë e përditëshme kundra byrokratizmit. Organizatat sindikale nuk duhet t'udhëheqen prej Zyres, me urdhna, akte e qarkore, por direkt, tue i vizitue në vend degët sindikale, tue shique se si punojnë ato në sektoret e ndryshëm, tue i mësue ato se si me i zgjidhë detyrët e ndryshme që u paraqiten. Duhet të vendoset nji sherbim ma i mirë informativ, në mënyrë që drejtuesat t'a dijnë se si sindikalistat e kanë pritë kët ose atë ngjarje të re në jeten t'onë shoqnore, në mënyrë që udhëheqësija të jetë në dijeni të plotë në lidhje me ndodhitë ma të randësishme të terrenit.

Me qellim që të forcohen organizatat sindikale, votimet do të bahen të fshehta. Plenumi i gjashtë shprehu bindjen se këto vendime do t'i përforcojnë sindikatat t'ona t'unjisueme dhe do t'a zhvillojnë sistemin e garavet socjaliste, do t'a shtojnë prodhueshmenin e punës, do t'i pakësojnë shpenzimet e prodhimit dhe t'a ngrejnë cilësin e prodhimevet.

Përveç këtij vendimi në lidhje me përforcimin organizativ t'organizatave sindikale, Plenumi i gjashtë mori vendime me randësi edhe për zhvillimin e masovizimin e fiskultures ndër organizatat sindikale.

Duhet të përfshihen sa ma shum antarë të degave sindikale ndër stërvitjet e rregullta t'edukatës së përgjithëshme fizike. Për t'u-zhvillue në rregull mësimet në kët fushë asht nevoja t'aftësohen kuadrat e duhuna t'udhëheqësive te fiskultures. Për kët qellim, duhet të mbahen sa ma shum kurse e seminare.

Antarët e degëve sindikale duhet të ndihmojnë ma tepër në punën vullnetare, në ngritjen e objekteve te ndryshme fiskulturale.

Duhet të zhduken të metat në lidhje me punë financjare t'organizatave sindikale e sidomos përsa i përket punës ideologjiko-edukative e politike, e cila deri tash ka qenë e pakënaqëshme. Në lidhje me fiskulturen, Plenumi u shtron degëvet sindikale si detyrë me shum randësi, zhvillimin dhe masovizimin e „Teknikës dhe sportit", në radhet e rinis puntore, që të krijohen pikë së pari kuadrat e ri të pilotëve, shoferave, motociklistave etj. Kështu fiskultura do të bahet pronë e masave të gjana, sporti i jonë do të ngrihet në nji nivel te denjë, do të krijohen mija kuadra të reja teknike për ekonomin t'onë popullore, për shtimin e fuqis mprojtëse t'atdheut t'onë.

Para mbjelljeve prandverore

Për së shpejti do të fillojë puna e mbjelljeve në mbarë territorin e Krahinës s'onë. Tue e kuptue drejtë se mbjellja asht detyrë e përgjithshme popullore, qysh me kohë janë marrë masat e duhuna dhe pjesa ma e madhe e punëve pregaditëse asht krye.

Katundarija e jonë edhe deri tash ka zhvillue luftë të suksesshme për realizimin e planeve të mbjelljeve dhe për shtimin e prodhimit. Por qysh nga mbjelljet e këmij prandvere kërkohet nji luftë edhe ma e madhe. Këtu do të luejnë rol të madh këshillat popullore. Si organizatorë të punës së mbjelljeve, organizatat popullore duhet të japin të tanë ndihmën e tyne e t'angazhohen ne zbatimin e të gjitha detyrëve. Po kështu duhet të veprojnë edhe kolektivat e stacjoneve të maqinave dhe të traktorsave.

Pregatitjet e deritashme tregojnë se kushtet për zbatimin e planit të mbjelljeve janë ma të favorshme se sa deritash. Plani asht përpunue me kohë dhe janë marrë të gjitha masat për sigurimin e farës. Stacjonet e maqinave e të traktorave e kanë meremetue shumicën e traktorave. Mirpo, për të mujt plotësue me qenë gati për fillimin e punës së mbjelljeve, duhet të shpejtohet ma realizimin e planeve për blemjen e farës. Në rrethin e Istokut, Pejës etj. duhet të realizohet sa ma parë plani i blemjes së grosëës, mbasi këtu janë të gjitha kushtet e favorshme. Plani i blemjes së patateve asht realizue me 63%. Në rrethin e Gjakovës plani i blemjes së patateve asht realizue vetëm me 30%. Ndër shum rrethe nuk i asht kushtue kujdes i duhun akcjonit për mbledhjen e farave të patateve. Për shembull në rrethin e Ferizajit janë mbledhë deritash vetëm 30 kgr.

Tue e marrë parasyshë faktin që shumica e farës duhet të sigurohet nga burimet lokale, seksjonet bujqësore të këshillave të rretheve duhet të bajnë çmos që fara të sigurohet para se të fillohet puna e mbjelljeve.

Me rastin e transportimit të farës janë tue u-konstatue disa gabime të vjetit të kaluem. Me gjithse sipërmarrja e farës e ka njoftue para nji muej e gjysëm stacjonin e transportit për bajtjen e 35 vagonave farë nga Peja për në Gjilan e në Gjakovë, puna nuk asht fillue me 28 fruer. Në Gilan ndodhen 6 vagona farë që duhet të transportohet për në Kamenicë, Ferizaj e Prizren. Në Krushën e Madhe dhe në Rahovec gjinden 2 vagona farë që duhet të transportohen për Prizren e Dragash, etj. Tue qenë se transportimi i farës asht dashtë të kryhet deri me 20 fruer, duhet të përdoren të gjitha mjetet dhe fara të çohet, nepër vendet e caktueme para se me fillue mbjelljet. N'anën tjetër stacjonet e traktorave duhet t'a shpejtojnë punën e meremetimit të maqinave dhe të traktorave sepse edhe nga kjo varet realizimi i afateve të caktueme në mbjellje.

Pregatitja e mbjelljeve duhet t'organizohet sa ma mirë. Në punët bujqësore asgja s'duhet të lahet ma si çashtje e rastit: gjaja ma e randësishme asht puna me plan, çfrytzimi me plan i të gjitha mjeteve dhe organizimi me plan i akcjonit. Evidenca dhe kontrolli duhet t'organizohen në mënyren ma të përshtatshme. Për zhvillimin e punëve të mbjelljeve duhet t'angazhohet i gjithë këshilli popullor e mos të lehet puna në disa antarë të këshillit ose ke komisjonet e mbjelljeve.

Nji nga kushtet e randësishme për realizimin e planit të mbjelljeve asht edhe aktiviteti politik i këshillave popullore dhe organizatave popullore. Skjarimi i gjanë mbi randësin e realizimit të planit të mbjelljeve prandverore për shtimin e prodhimeve bujqësore padyshim do t'a bajë të mundshem mbrrijtjen e suksesit të plotë dhe do të bahet hapi i duhun drejtë realizimit të detyrëve që paraqiten para bujqesis, me Planin t'onë pesvjeçar.

—oo—

PEJE

Stacjoni i maqinave e traktorave në Pejë asht pregatitë për mbjelljet prandverore. Traktorat e këtij stacjoni janë meremetue 100%. Stacjoni e ka tejkalue planin e kontratave për punimin e tokës me maqina për punimin e tokës me maqina për 10%. Asht pregatitë edhe plani i sigurimit teknik të maqinave gjatë punimeve rreth mbjelljeve. Plani asht nda në dekada. Janë formue brigadat traktoriste, nëpër të cilat janë hartue planet operative.

Nga jeta e nji familjeje katundare shqiptare

Ne katundin Bec te rrethit te Gjakoves jeton me familjen e vet Rexhep Basha, nji burrë 50 vjeçar, i vjeter ne moshë, por i ri e i gjallë me punë, i squet e i zhdervjellt.

Rexhepi asht antar i Keshillit te Frontit të Vendit. E shoqja Kada, asht kryetare e Frontit te grues an ifashiste. Ka nji vjet e gjysem, qe e ka hjekë çarsbafin ajo dhe ka nise me mesue. Shembullin e sajë e ka ndjekë edhe Nurija, e reja e saj, e shoqja e djalit ma te madh Abdis, i cili asht komandues milicije. Abdija, qysh kur i ka ra me se pari me u-takue e me folë me shokët partizanë, e ka kuptue rrugen e drejtë te luftes Nacjonal—Çlirimtare dhe ka marrë pjesë ne te, edhe me armë ne dorë asht sbque per guximin e tij. Perpara nuk dinte tjeter veçse me u grahë qeve. Tashti asht zhvillue ngà çdo pikpamje. Horizonti i tij menduer asht zgjanue.

— Me vjen keq, thotë Kada, qe i a kam nisë vonë me mesue kendim e shkrim.

Sa vullnet te madh kam me punue per te miren e popullit, me ba edhe me dijtë me kendue e me shkrue, kisbem me mu të me qitë ne dritë ma shum send. Por kam me u-mundue me sa fuqi kam, sa m'a kapë truni mue - se unë tashma nuk jam e re-me nxanë me lexue e me shkrue.

Unë, thotë Nurija — i kam mesue të gjitha germat e abetares per dy javë, mbassi kursi i grave punon ne shtepin t'onë. Ajnishabi, çika 13 vjeçe e Bairamit, kunatit t'em, meson 13 veta gra. Unë kam muejtë me i nxanë te tana germat kaq shpejte, sepse Ajnishabi me ka mesue naten e ditën. Kam ndejte shpesh here pa gjumë, qe te mesoj sa ma shpejtë e t'i çeli syt, se mjaft kena vuejtë prej padije. Dij edhe me i lidhë germat e me lexue bukur shpejte. Nurija asht bijë e sheh Mehmetit te Doblibares, njeri i ndershem e perparimtar, qe e ndihmon akcjonin per hekjen e çarshafit.

— Ne te parin miting qe te mbledhet - ka thanë Sheh Mehmeti - grueja e ime do te dalë pa çarshaf!

Mustafa, djali tjeter, tashti asht me sherbim ne milici, ne Banat. Qe se çka shkruen, uder tjera, ne letren e tij te fundit:

"Ketu stacioni asht shum i mire; pergjegjesi i mirë, shokët e mire; vetem po më merr malli per ju, se bukur iam kah e çoj."

— Sejdija, djali i vllaut, thotë Rexhepi-shkon rregullisht ne shkollë, ne klasen e parë, por ka perparue aq shum, sa tashti po i lyp librat e klases se dytë. I madhi, Hexhija, asht ne klasen e tretë fillore. Shpesh here kur mungon mesuesi, vetë i meson shoket e tij. Ai asht komandant i batalionit te pionerevet. Djali ma i vogel i vllaut, Rustemi, pa sokue kala ne shkollë, ia ka pase nise me mesue me lexue e me shkrue. Tashti shkon ne shkollë. E ama, Mana, ndjeke kursin analfabetis dhe i ka mesue nja 10 germa. Emnin e vet e qet mirë.

— Perveç meje, thekson Rexhepi - s'mbet kush pa mesue ne shtepin t'one. Pa a me ia nise edhe une, po tutna se s'po dij e po koritna. Kryet me m'a pase pre s'kishna thane se edhe grueja mundet me dijte si burri e edhe ma mire. Jo vetem me kendim e shkrim, por edhe me punet e Fronit e te pushtetit", na kane kalue ne burravet ma te moçem.

— E dii, perfundon Kada, se ne disa na marrin neper goje, por ani: na e kemi qyrim rrugen e drejte, do te mesojme te punojme edhe ma teper per te miren e popullit, te kqijt le t'i bijne kavallit, deri sa t'i thehet, sikur po u thehet e po e shofin edhe vetë. S'jam idhte per tjeter send, jashti qe s'kisbim pase kuptue ma heret. Tashti do t'ishim edhe ma perpara. Por na me vullnetin t'one te madh do t'a fitojme kohen qe na e kane hupe trathtarët."

Rexhep Basha nga Beci bashke me te shoqen dhe te ren

Pregatitjet per ndertimin e shtepijave kooperative ne Suhareke

Populli i rrethit te Suharekes ka marrë persiper me sigurue vullnetarisht te tanë materiialin e ndertimit, perveç tiegullave, te tane fuqin puntore, perveç mieshterve muratorë, per ndertimin e tete shtepijave kooperative ne ket rreth.

Populli i keshillit popullur te vendit Suhareke deri tash ka bajte 700 kubike gure.

Ne Bukosh, frontistat kane qite deri me sot 500 kubike gure. Ketu duhet vue ne dukje gjesti bujar i burrit shqiptar Liman Rexhepi, i cili ka dhurue nji siperfage toke prej ma se 1 hektari, ku do te ndertohet shtepija kooperative me te gjitha dhomat e sallat e nevojshme.

Frontistat e keshillit te Dules deri tash kane bajte 520 metra kub gure.

Frontistat e keshillit te Mushutishtes kane sigurue deri tash 500 kubike gure e zalle.

Fronti i Studençanit ka qite deri tash 400 kubike e ai i Mamushes ma se 500 kubike.

Frontistat e keshillit te Semetishtit kane qite 370 kubike gure dhe kane mbledhe 30.000 dinare per fondin e shtepiiave kooperative.

Frontistat e keshillit te vendit te Sopines u kane shpalle gara te gjitha keshillave tjera te ketij rrethit ne lidhje me ndertimin e shtepijave kooperative.

—oo—

Gjakove.—

Ne rrethin e Gjakoves kane fillue punet per ndertimin e 14 shtepijave kooperative. Deri tash jane arrijte keto rezultate: jane nxjerre dhe bajte gjithsejt 2937 kubikë gurë. Ne kete pune asht dallue si ma i miri keshilli i Frontit ne Skivjan dhe frontistat e tij te cilet kane nxjerrë dhe bajtë vullnetarisht 370 kubikë gurë. Mandej ane bajte edhe 922 kubik zallë. Edhe ketu frontistat e Skivjanit dallohen te parit; keta kane bajte 210 kubikë zallë. Asht pregatite edhe nji pjese e madhe e gurit per gelqere. Ne ket pune dallohen frontistat e Regovës te cilet prej 285 kubikëve gurë per gelqere kane bate deri tash 116 kubike. Frontistat e keshillit te vendit Batushe dhe Drenovc kane bajte nga 20 kubikë londe te ndertimit.

Randesi e madhe i asht kushtue fondit per ndertimin e shtepijave kooperative. Deri tash jane mbledhe gjithsejt 3.080.440 dinarë. Ne ket akcjon rezultatin ma te mire e ka arrije keshilli i Irzniqit ku jane mbledhe 445.000 dinarë, mandej Batusha 346.9 0, dinarë, Skivjani 322.300 din. Mbledhja e ndihmave vazhdon gjithnji.

P. C.

Korigjim

Në fletoren t'onë Nr. 104—105 te dites 29 fruer 1948 duhet te kongjohen këto gabime sh ypi:

1. N'artikullin „Tridhet vietori i Armates Sovjetike", faqja e parë, shtylla e katërt, kryerreshti i fundit, rreshti i 6 nga fundi fjala **pamundëshme duhet të jetë mundëshme.**

2. N'artikullin „Sistemi i ri i furnizimit...", faqa e dyte, shtylla e pestë, rreshti 13 nga fillimi, për shkak se asht thye presa ne shtyp, në disa numra te gazetës ka dale 217 litra voj guri kurse duhet te jete 21,7 litra voj guri.

b) Ne fund te kryerreshtit te dyte po te shtyllës se pestë duhet të jetë kështu: **që kane për qëllim përmirësimin e nivelit jetësuer të turmave punonjese.**

3. N'artikullin mbi „Çmimet e dhuna", faqja e katërt, shtylla e III, rreshti 13 duhet të jetë **1947 ka qenë 86.87%.**

Në faqën e 4 shtylla e pestë, rreshti 27 duhet te jetë kështu: **e tash mund et.**

4. N'artikullin „Edhe pleqët në kurset analfabetike te Gjakovës" në rreshtin e 7 nga fundi duhet të jetë 25 germa.

5. Ne faqen e 8, shtylla e pestë, në rreshtin e 10 nga fundi duhet të jetë kështu: **në planin për vjetin 1948.**

Redaksia

Sherbimi veterinar i Krahines s'one dallohet nder ma te miret ne R. P. te Serbis

Përparimi i blegtoris ne Vendin t'one qe asht kryesisht vend blegtoral, nuk mund te mendohet pa organizimin e mire te sherbimit veterinar. Por, sherbimi veterinar nuk e ruen dhe nuk e ngrite vetem blegtorin e popullit. Ky, me anen e kontrollit te gjanave ushqimore, si të bylmetit, mishit etj. dhe veçanerisht t'atyne smundjeve ngjitese qe mund te kalojne nga kafshet ne njerez - e ruen dhe e ngrite edhe shendetin e njeriut. Se kendejmi del dhe randesija e pa-çmueshme e veterinaris per ekonomin dhe per shendetin, per mbare jeten e popullit.

Sherbimi veterinar, ne Jugosllavin e vjeter antipopullore, ka qene „shkence qe meson se si mjekohen kafshet e atyne qe kane te holla", kurse sot gjithnji ma tepar po banet „shkence qe na meson se si mbrohet ma se miri dhe çfrytzohet blegtorija per plotsimin e nevojave te komunitetit, per ruejtjen dhe mbrojtjen e shendetit. E bazueme ne themelet e reja, veterinarija sot gjithnji ma teper merr pjesë ne ndertimin e pergjithshem —detyret dhe qellimet e shtetit t'one popullor.

Trashigimet e te kaluemes, lufta dhe okupacjonit - perhapja shum e madhe e smundjeve ngjitese, kushtet johygjenike e tjera - kane kerkue qe dega e veterinaris, qysh nga dit e para, te hidhet ne lufte kundra gjendjes se katillë.

Ne Kosmet, ku deri tash vone memazi dihej se shka asht veterinarija, sot kemi 14 veterinarë terrenl ma 16 infermjera veterinarë, 9 ambulanca veterinare dhe, shka ne te kaluemen vetem asht endrrue, kemi institutin bakteriologjik veterinar me sherbimin e tij hulmitues, ku punojne 2 veterinare dhe disa ndihmesa te tyne.

Kuptohet se, me shtimin e numrit te veterinareve dhe te personelit ndihmes, me ngritjen e ambulancave dhe institutit shkencetar - para veterinaris s'one ne Kosmet jane shtrue edhe shum detyre te randa, pergjegjesina shum ma te mdhaja.

Sherbimi veterinar i Krahines s'onë ia ka fillue punes me nji hov te madh, i dendun ne mungesa mjetesh, per likuidimin e te gjithe atyne punve qe pengojshin perparimin e blegtoris dhe cenojshin shendetin e njerezve. Me mija vakcjonime bagtish kundra smundjeve ngjitese. 6.257 vizita vetem ne vjetin e parë t'egzistimit t'ambulancave veterinare, puna diagnostike e institutit veterinar bashke me sherbimin e tij hulumtues, i cili e udheheqe luften kundra smundjeve ngjitese dhe atyne te shkaktueme nga parazitet - i kane sjelle ekonomis s'onë popullore dobina shum te mdhaja e te çmueshme.

Qe shka e ban veterinarin ne Kosmet qe te mos jete ma njeri i panjoftun per blegtoret. Tue u-perhape ne katundet t'ona sherbimi veterinar bahet pishtar i shkences moderne - tue luftue besimin e mbrapambetjes dhe besimet e kota. Me vepra dhe me propagande, ne mbare territorin e Krahines s'onë, asht ba aq shum pune qe prej çlirimit e kendej, sa nuk asht mujte me u-ba gjate gjithe kohes se Jugosllavis se vjeter. Mund te thuhet se nuk ka gadi asnji blegtar qe nuk e ka vakcjonue bagtin e vet ose qe nuk din se shka asht vakcjonimi; nuk ka asnji keshill vendi, ku para organizatave popullore nuk asht shqyrtue çashtja e ndertimit te gropave ne ferme pus-sh - varreza per bagtin e ngordhun, dhe qe nuk jane marre masa ne kete drejtim - e ku sherbimi veterinar te mos kete nderhye. E kjo do te thote - se koshjenca e popujve te Kosmetit mbi veterinarin gjithnji dhe me siguri po ngrihet dhe se, per së shpejti, do te barazohemi, ne kat pikepamje, me popujt ma te kulturuem te Republikes s'onë Popullore.

Natyrisht edhe ne degen e veterinaris, sikurse, po thuej, edhe ne te gjitha deget tjera, ka te metime dhe veshtirsina, qe duhet t'i korigjojme dhe t'i carballojme. Kjo do te mundet me e ba kat pune aq ma lehte sa ma tepar qe te jete ne gjendje me e shtue numerikisht kuadrin e vet veterinar, me ia sigurue mjetet e nevojshme per pune dhe me nxite te ky hovin e kolektivit koshjent, qe e din se shka don dhe shka mundet. Aktivizimi edhe ma i forte i ekipave veterinare profesjonale ne lufte kundra smundjeve ngjitese (ne te cilen gja veçanrisht asht shque veterinarija e Krahines s'onë), vakcjonimi ma i gjanë dhe gratis i kafsheve, pertercimi i sherbimit t'ambulantave, puna per permiresimin e kushteve hygjenike dhe popullarizimi ma i madh i veterinaris, janë detyrat qe shtrohen edhe ne ket vjet para sherbimit t'onë te veterinaris. Veterinaret t'onë tashma i kanë marre keto detyrime. Ata do te dijne me i plotsue per nderë te deges se tyne e per dobin e komunitetit t'onë popullor, qe i pret keto pune prej tyne me plot te drejtë.

Sherbimi veterinar ne Kosmet edhe ne vitin 1948 do te jetë nder te parat ne Republiken Popullore te Serbis.

E. MEKULI.

Kooperativa e kepuctarve „Vllaznija" ne Prishtine u ka shpalle gara te gjitha kooperativave te ketij llojit ne Krahinen t'one

Kooperativa e këpucëtarve "Vllaznija" ne Prishtinë, e formueme ne fillim te vitit 1946, asht nji nga ma te mirat kooperativa te Krahinës s'one. Puntoret e kësaj kooperative, tue e kuptue randësin e punës se tyne si degë te randësishme ndihmëse të industris s'onë per realizimin e Planit t'onë pesvjeçar, i janë përveshë punës me vetmohimin ma të madh. Këtë gja e vertetojne rezultatet e korruna deri me sot, disciplina në punë dhe vetedija e punetorve se ne kuadrin e punes se tyne ne kooperativë do të mujnë me kontribue ma tepër per ndertimin e socjalizmit ne Vendin t'onë. Planin e vitit 1947, kooperativa e ka plotësue e tejkalue. Drejtorati i Industris i Këshillit Krahinuer ka shpernda ne Prishtinë materjal per 20.000 palë këpuce të ndryshme. Dy te tretat e këpuceve d. m. th. 15.000 palë i ka ndreqë kjo kooperativë. Gjatë punes në sajë kooperativa ka hasë edhe ne veshtirësina të mdhaja të cilat i ka edhe sot. Vështirësija kryesore ka qene dhe asht mungesa e alateve. Kooperativa nuk ka pasë as nuk ka ende materjal te mjaftueshem si lëkura, shoje etj.

Në bazë t'eksperjencave, të metave dhe sukseseve t'arritura deri më sot e tue konsiderue se do te furnizohet me materjal shum ma mirë se deri tash, kooperativa hartoi planin operativ per vitin 1948.

Ne plan parashifet:

më ndreqë 12 000 palë opinga të reja gome, 12.000 pale sandolle, 8.283 palë këpucë të reja dhe 6.500 meremetime te ndryshme këpucësh.

Në nji konferencë të mbajtun para sa kohe puntorët kanë marrë persipër per garat e nji mojit këto detyrime:

1) Se planin e prodhimit, te parapamë deri me 1 Maj do t'a tejkalojnë 5% d. m. th. 7 ditë para afatit;

2) se deri me 1 Maj do të perfshijne ne kooperativë edhe 15 antare te rij;

3) Se do te permirësojnë kualitetin e punes me 3%;

4) Se do të kursejne 2% materjal.

Në lamen kulturo-arsimore puntorët kane marre persipër qe deri me 1 Maj t'i përfshijnë ne grupe lëximi te gjithë puntoret; se do t'abonohen ne fletoren "Rad" 55 shokë; se deri me 1 Maj do t'i mesojne shkrim e kendim te tre puntoret qe janë analfabetë; deri me 1 Maj do te shofin 10 filma kolektivisht; do t'organizojnë grupin kulturo-artistik te degas se tyne sindikale, i cili do te kete sekcjonin e muzikes, theatral recitativ e folkloristik, do t'organizojne nji kurs te kultures se pergjithshme dhe do te mbajne tri ligjirata shkencore.

Ne pikpamje të ngritjës se kuadrave, kooperativa ka marrë persiper qe deri me 1 Maj t'i afteroje per puntorë te gjysem-kualifikuem gjashtë zanatra - tre këpuctarë, e tre sarag; mandej deri me 1 Maj do të paraqiten në provime per mjeshtra 50 puntorë te kualifikuem.

N'akcjonin qytet - katund puntorë kane marre persiper me dhanë deri me 1 Maj 960 ore pune vullnetare. N'akcjonin per ndertimin e shtepis kooperative te tyne, puntoret do te punojne vazhdimisht - prej fillimit deri ne mbarim te plotë

Persa u përket kushtave hygjenike kooperativa ka marrë persiper qe deri me 1 mars t'instalojë nji ventilator te madh, mandej, per çdo shtatë ditë te bajne pastrim te pergjithshem nder lokale: tue i lye me vaj.

Mbi të gjitha keto pika te detyrimeve, kooperativa u ka shpalle gara të gjitha kooperativave te ketij llojit ne Kosmet.

Akcjoni ma i randesishem i kësaj kooperative ne ket vit, asht ndertimi i godines se kooperatives. Ne ket ndertese moderne e higjenike do te jene te gjitha lokalet e punes dhe te zbavitjes: punterinat, zyrat, magazinat, tregtoret, salla e zbavitjes, salla e bibljotekes etj. Ne ndertimin e kësaj godine do të shpenzohen 2 200 000 dinarë. Pushteti popullor e ka premtue ndihmen ma te madhe.

Edhe ne lamin e edukimit fizik kooperativistat kane ba hapa te mdhaj perpara. Ne kooperativë asht organizue dhe vepron aktivi fiskulturol. N'aktiv punojnë keto sesjone: shahu, shejtaret dhe atletika e lehtë.

Ma ne fund duhet theksue se nder puntoret e kooperatives shquhet si ma i disiplinuemi, ma i mirë e ma aktivi, puntori 55-vjeçar Hilmi Emini. Ky prej pasdit kur ia fillon punes e deri ne fund nuk din se çka asht me bjerrë kohë kot. N'akcjonet e ndryshme dhe ne pune jashta orarit gjithmonë asht i pari.

Nga Bashkimi Sovjetik

Gara e pergjithshme Socjaliste e kolhozjanve dhe kolhozjaneve sovjetike

Gjatë vitit 1947 bujqësija sovjetike ka korrë sukseve te mdhaja. Bujqit sovjetik, me punën e tyne të përbashkët me puntort e fabrikave per rindertimin e atdheut, i kane dhane Vendit aq shum drith, aq shum yndyre e gjana tjera ushqimore sa qe kah mbarimi i vitit 1947 asht hieke ne Bashkimin Sovjetik sistemi i furnizimit me ushqime te racionume dhe asht leshue shitja krejt e lire. Ky sukses u ka dhane nji rritje punonjes sovjetik hov edhe ma te madh ne punen e mateshme per kryemjen e Planit te pare pesvjeçar te mbaslufies para afatit te caktuem.

Per te kontribue ne zhvillimin akoma ma te madh dhe ne permiresimin e bujqesis dhe prodhimeve bujqesore, kolhozjant e kolhozjanet e kolhozave t'Altaj-it (Sibiri jugore), ne nji letër dergue Gjeneralisimit Stalin, f'oine te githe shoket e tyne ne garen socjaliste per kryemjen e Planit pesvjeçar.

Keshtu i f'oine ata kolhozjanet e Bashkimit Sovjetik:

"Tue dijte se ky vit asht viti vendimtar per realizimin e Planit pesvjeçar te bujqesis mbas lufte, na i kemi studjue fill e perfill mundesinat t'ona dhe kemi marre persiper, ne lidhje me ket, se do t'a shtojme siperfaqen e mbjellun me mbjellje pranverore per 616 000 hektare. Kemi vendose qe te bajme çmos si e si te korrat e grunit te qesin jo ma pak se 2280—2360 kilogram grune prej 1 hektarit. Na jemi koshienta se çfare randesie ka per ekonomin t'one nacjonale furnizimi i mire i populleis s'atdheut t'one me ushqime.

Prandaj ftojme te gjithe bujqit e Bashkimit Sovjetik ne gare socjaliste per perparimin e bujqesis ne vitin 1948"

Me ket rast "Izvestja" shkruen: "Kolhozjanet sovjetik, jane te frymezuem me deshiren e pergjithshme qe tue mos i kursye perpjekjet e tyne, ta kryejne premtimin e tyne patriotik n'interes te shtetit e popullit.

Per suksesët e arrijtuna ne kryemjen e Planit pesvjeçar te bujqesis, Presidiumi i Sovjetit suprem te BRSS aprovoi dekretligjin mbi dekorimin e kolhozjanve te ndryshem me urdhnin e "Heroijt te punes socjaliste".

Ftesës se kolhozjanve t'Altaj-it i jane pergjegje dhe e kane pranue me entuzjazem kolhozjant e mbare Bashkimit Sovjetik.

Vasilij Trevenoev, kolhozjan hero i punes socjaliste nga Krahina Jerosllavlie, e ka shtue prodhimin e grunit ne 3.410 kgr. prej 1 hektarit e te thekres ne 3.040 kgr. Presidiumi i Sovjetit suprem te BRSS u ka dhane titullin e heroit te punes socjaliste edhe 13 kolhozjanve te Krahines se Rostovit, te cilet, ndaj shtimit te prodhimit te te korrave, kane krye njikohesisht planin e kolhozeve te tyne per t'ia dorezue shtetit faren per mbjellien pranverore te vitit 1948. Asht dekorue edhe nji grup i madh kolhozjanesh nga Krahina e Rostovit per prodhimin jashtzakonisht te madh te misrit, grunit, duhanit, çajit e limonit.

Keshtu kolhozjant sovjetik se bashku me shoket e tyne-me puntort e puntoret e fabrikave - ne garen e pergjithshme socjaliste tri ojne jeten ma te mire e ma te lumtun te tyne.

Fiskultura dhe sporti

Shoqnija fiskulturore „Proleter" i ka krye detyrat e planit tremujor mbrenda dy muejve

Drejtorija e re e shoqnis «Proleter» u-gjind para problemeve të mdhaja e të zorshme. Por nuk u përkul. Resultatet e luftës së sajë për zgjidhjen e detyrave të planit janë këto:

Numri i antarve asht shtue prej 100 vetave në 1200 veta. Antarësija mbledhet rregullisht, d.m.th. puna e arkës asht rregullue si duhet. 150 shokë të ri janë paraqitë për shejin fiskulturol. Janë formue dy kolektiva e së shpejti do të formohen edhe tre. Këta kolektiva zbatojnë orët e edukimit të përgjithshëm fizik. Asht mbajtë nji shah—turnir, janë zhvillue dy ndeshje për skuadër të parë të foot-ballit dhe tri ndeshje të juniorve. Grupi reprezentativ i Krahinës në ski ka marrë pjesë në kampjonatin republikan. Janë mbajtë tri konferenca me antarët.

Së shpejti do të formohet seksjoni i tenisit, i qitjes në shej. Asht formue seksjoni i bokait, por mungon udhëheqsi profesjonal i cili asht në kursin e instruktorave të bokait. Orët e formimit të përgjithshëm fizik i ndjekë 90%-ja e antarëve. Në të gjitha seksjonet antarët janë shtue 50%. Janë ba edhe grafikonët e evidencës së punës

Prishtinë:

Në fushën sportive të shoqnis fiskulturale «Proleter» u-ndeshën, për kampjonatin e zonës së V-të Kosmet—Sanxhak, «Zhelezniçar» i Fushë Kosovës dhe «Proleter» i Prishtinës.

Gjysma e parë e lojës përfundoi 2:0 në favor të shoqnis «Proleter». Në gjysmën e dytë të lojës «Proleteri» shënon edhe dy gola, por loja ndërpritet për arsye të sjelljes së pa-disiplinueme të kapitenit të skuadrës «Zhelezniçar».

Ky jo vetëm ftoi portjerin të lëshojë portën për arsye të penaltit, sepse ia fauline randë kundr Stojiakoviqit, por, mbas shënimit të golit ofendon arbitrin i cili e përjashton nga loja. As nga loja nuk ndigjon me dalë dhe arbitri, mbas tre minuta pritjeje e ndërpreu lojën.

Arsim e kulturë

Mbi disa gabime e te meta ne fushaten e sivjeme kundra analfabetizmit

Fronti e pushteti i jonë popullor i kanë kushtue luftës kundra analfabetizmit nji kujdes mjaft të madh. Kto e vërtetojnë sukseset e korruna në këtë fushë ç'prej çlirimit e deri më sot. Vetëm në fushatën e vitit 1946 — 1947 janë mësue këndim e shkrim 31.830 vetë, prej të cilve 21.870 shqiptarë e shqiptare.

Në fushatën e këtij viti edhe puna e kurseve analfabetike, sikurse n'ekonomi etj., u planifikue. Kudo, në të tanë Krahinen t'onë, u-hartue planet pesvjeçar për zhdukjen e analfabetizmit.

Me gjithë këtë, ka pasë edhe gabime e të meta.

Në fillim, në disa vende, fushata në fillë asht lanë gjallë mbas dore. Në këtë kohë Fronti dhe Pushteti kishte ndërmarrë nji seri akcjonesh të tjera. Disa e kanë marrë akcjonin kundra analfabetizmit si diçka të dorës së dytë dhe i kanë përqendrue të tana përpjekjet e veta n'akcjonet e tjera. Ky asht gabimi trashanik. Zhdukja e mbrapambetunis kulturale të masave t'ona popullore asht e domosdoshme, që me muejtë me korrë sukseset e duhuna në luftën për ndërtimin e përgjithshëm t'a dheut t'onë. Nga mos-kuptimi në këtë drejtim, ka rrjedhë që, në fillim, në shum rrethe puna e kurseve ka nisë vonë. Nga fundi i nandorit të vitit 1947, në të tanë Krahinën t'onë nëpër kurse kanë qenë të përfshimë 28.770 veta. Ma së miri ka shkue puna në rrethet Prizren e Suharekë, si dhe në qytetin e Mitrovicës. Ma të keqi në rrethet Kamenicë e Podujevë.

Ne disa rrethe komisjonet e luftes kundra analfabetizmit nuk e kanë luejt rrolin e tyne si organ operativ dhe organizues. Disa referenta t'arsimit popullor e kanë „udhëheqë" ket akcjon nga zyra. Fushata nuk asht popullarizue sa duhet. Nuk janë marrë masat e nevojshme per sigurimin e mjeteve materijale, por asht pritë te thuesh vetem e vetem nga Drejtorati Arsimuer. Kurset shpesh janë mbajë nder shtëpija anti-hygjenike. Nuk ashte zgjidhë gjithmonë problemi i zjarrmit dhe dritës: nga të ftoftit e mungesa e gazit, puna ndër kurset asht pengue.

Aktivistat e Frontit, pra edhe ata të komiteteve shqiptare nuk e kanë ndjekë dhe e ndihmue aq sa duhet fushatën kundra analfabetizmi. Diku diku, u asht lanë barra vetem mësuesve. Nji pjesë e këtyne nuk ka dhanë aq sa duhej në ket fushatë, por shumica janë për t'u lavdue.

Vështirsit ma të mdhaja janë hasë n organizimin e kurseve për gratë shqiptare. Fanatizmi familjar, çarshafi po e pengon gjithnji zhvillimin e femnes s'onë. Edhe në disa kurse grash, ku udhëheqëset kanë qenë femna, puna nuk ka shkue si duhet. Kjo rrjedh nga se nuk u asht spjegue grave si duhet randësija e dobija e mësimit të shkrim-këndimit.

Nji e metë e madhe ka qenë kufizimi vetëm rreth mësimit të germave t'alfabetit. Ndër kurset analfabetike duhet me zhvillue edhe punen kulturo-edukative e politike, me dhanë edhe disa njoftime te përgjithshme. Natyrisht, tue mos harrue detyren konkrete. Në lidhje me këtë duhet thekësue se s'mjafton me shique që kursistat të nxanë shpejt sa ma shum germa. Duhet me arrijtë kualitetin e mësimit. Ajo që mësohet, të mos harrohet ma.

Keto janë, përveç të tjerave, të metat për shkak të cilave, deri nga fundi i muejit dhetuer, plani nuk asht plotsue. Natyrisht kjo ka rrjedhë edhe nga pengesat që na kanë qitë disa elementa anmiqë e, në lidhje me kte, nga se aktivistat t'onë nuk kanë luftue sa duhet kundra këtyne pengesave.

Në saje të masave të ndërmarruna nga Fronti popullor e të ndihmes së pushtetit-fushata muer përseri rrugen e duhun të zhvillimit me plan. Mbrenda nji kohe fare të shkurtë, plani u-plotsue dhe tejkalue. U-përfshien 25.000 kursista ma tepër, d.m.th. 35% ma tepër. Simbas shenimeve ma të reja, në mbarë Krahinen janë organizue 4690 kurse, prej të cilve 3675 për shqiptarë. Në këto kurse janë përfshie 74.645 veta prej 14 deri në 45 vjeçë e 479 përmbi kët moshë. Janë përfshie 61 327 shqiptarë, prej të cilve 35,762 mashkuj e 25 565 femna.

Fushata e sivjeme po mbyllet. Duhet theksue këtu se provimet duhet të fillojnë sa ma shpejt, para mbjelljeve prandverore.

Siç shifet fushata e sivjeme e luftes kundra analfabetizmit po mbyllet me sukses. Por natyrisht, kjo nuk don të thotë se lufta kundra analfabetizmit duhet ndërpre. Përkundrazi, qysh tash duhet me u-përpjekë për studimin e formave të përshtatshme për vazhdimin e kësaj lufte, pa fitoren e se ciles nuk mund të zhvillohemi matutje nga pikpamja kulturale. Lufta kundra analfabetizmit duhet të jetë sistematike, si luftë kundra njenes prej pengesave ma të mdhaja në rrugen e ndertimit t'onë socjalist.

Arsimi e kultura ne qytetin e Gjakoves

Sikurse në çdo qytet t'atdheut t'onë, ashtu edhe në qytetin e Gjakovës, arsimit e kultures asht tue i kushtue interesim dhe kujdes i madh.

Dalë-nga dalë populli po e kupton se, pa dituni na nuk mundemi me u-ba pjestarë të denjë të shoqnis socjaliste. Plani pesvjeçar që parashef zhdukjen e plotë të analfabetizmit, kualifikimin e perfeksionimin e kuadrave, ngritjen kulturale, politike, shqonore e ekonomike të popujve t'onë, duhet të kryhet dhe të realizohet doemosdo. Na iu kemi vue me mish e me shpirt këtij objektivi e, në rradhë të parë zhdukjes s'analfabetizmit.

Në planin e këtij viti asht parapa që në qytetin e Gjakovës të mësojnë shkrimin e këndimin 600 burra dhe 400 gra; këtij plani iu asht përmbajtë besnikisht e bile edhe asht tejkalue. Në fakt, sot në Gjakovë punojnë 33 kurse, prej të cilave 13 për femna e 20 për mashkuj; nga kta të fundit njeni asht në gjuhën serbisht. Në kurset e mashkujvet i vazhdojnë mësimet 630 shqiptarë dhe n'ato të femnave 420 shqiptare. Në këto kurse punohet rregullisht. Nuk mungojnë raste kur në to shifen të vijnë pleq ose qorra, vetem e vetem pse e kuptojne dhe e ndiejnë thirrjen e sinqertë të Frontit dhe të Pushtetit Popullor dhe pse e kuptojnë rrugën e drejtë që po ndjekin popujt t'one në Jugoslavin e re. Nji nder kurset e mashkujvet punon në rrugen «Mazllum Kpuska» dhe udhëhiqet prej mësuesit Shinasi Shefqetit. Aty vijnë rregullisht 37 vetë dhe deri tash kanë mësue 20 shkronja, të cilat i përdorin për bukuri. Kush janë ma të rregullshmit në kët kurs? Sigurisht, ndonji djal i ri, do të thotë ndonjani. Jo, asht Shaban Azemi, nji burë bukur i shtyn në moshë, që kursistat tjerë e thrusin Baca Shaban. Ky din ma mirë se të tjerë, por edhe Hysen Bajrami nuk i rin larg. Ky nuk asht i vjetër, por nuk shef mirë. Kam qenë qorr 12 vjet—thotë ky-e tash ti munda me u-shëndoshë, por jo mirë e, të kqyr tue ngritë kryet dhe kursit nuk i ndahet fare. Ai thot: «Besa, qorr s'po dike njeriu kurgja po edhe shëndosh e pa shkollë, gadi nji soj qenka; i kam provue të dyja. E due shkrimin se mjaft qorr kam qenë deri tash. Kurse Shabani t'a thotë shkurt pse vjen në kurs: «për me i çelë syt, i falna nderës pushtetit që s'po don me na lanë qorra»; kështu thotë edhe Hyseni, i cili vihet menjiherë me shkrue me ata gishta të trashë që thuejse ia më shefin fare lapsin. Në mur janë të mvarun dy fenerë: njeni i bacës Shaban e tjetri i Hysenit; ata, jo vetëm që vijnë në kurs, por kujdesohen edhe për shokët e tyne si me i marrë në shkollë ashtu edhe me i përcjellë nepër shtëpija.

Ndër kurset e mashkujvet asht për t'u-përmendë edhe ai i udhëhequn prej frontistit Lyt Bajrami.

Endhe nder kurset e grave ka asish që shkojnë aqë mirë, sa meritojnë të vehen në dukje si p. sh. ai që udhëheqet prej nxanëses së shkollës pedagogjike, Shqipe Gjakova,dhe kursi i udhëhequn prej gjimnazistes Nanije Zaimi e Hasha Shasivari. Kursi i Shqipes ka 70 gra e ai i Nanijes 40.

Ne Normale të Gjakoves

Kryetar'i sekretarjatit të rinis së gjimnazit në nji konferencë me shokët gimnazista, u drejtohet kështu shokëve të vet:

„Zgjidhni shokë shkollën që do të vazhdoni, por mos harroni se populli i Krahinës s'onë i paraqet rinis së vet shkollore detyrën kryesore, që ajo t'a vazhdojë shkollën Normale. Ju a paraqet ket detyrë sepse ai e kuptoi tashmâ se ç mjerim i sillte paditunija dhe prandaj kerkon ndihmën prej jush o shokë, për t a edukue brezin e ri".

Nderkaq mendja m'ishte turbllue. Të shkoj në Normale, të dal mësues në ndonji katund të lanun?-i thojsha vetvehtes. Jo, kjo s'më përshtatet mue. Ingjinjer vlla ingjinjer.

Duhet të dijmë shokë, vazhdoi kryetari, se 35000 femij kanë moe të pa arsim, pa dritë.

Jo, s'do të shkoj-pershperitsha me vehte. Por papritmas para syvet të mij m u-përfytyrue atje në nji shpat, nji djal, me krah të hapun e me sy të nderlotuem, goja e të cilit kur i kullotëte delet i ishte mësue të nxirrte tinguj, përr,rr,përr,rr,e, sot më drejtohej mue.

—Eja, eja këtu te unë të m'apish dritë. Ndërkaq djali i vogël dridhej, kerkonte mëshirë prej meje.

—Eja, eja, o qytetar mos më len të vuej. E ke në dorë lumnin t'eme. Eja, eja mos më len, këtu në padije, n errësinë.

Dhe buzët e njoma të djalit nxirrshin kët fjalë:

—Eja:

Pranë djalit që lutej me ato fjalë, të cilat t'a këputshin shpirtin, ishin mbledhë edhe fëmij tjerë, që si jetima, çojshin doren përpjetë dhe thërritshin me za të permallshëm:

— Eja këtu te ne!

— Po ti?—M'u drejtue kryetari.

E kishem rendin të flas un, të flet ai që pak ma përpara përshperit me vehte:

"Jo s'do të shkoj në Normale"! Tash thërriti me nji za të fortë:

— Po, atje do të shkoj. E, këto fjalë mbassi u-përseriten edhe prej të rijsh të tjerë, vuem në vallzime fëmijt nder katunde e shpate, futem në valle edhe bariun e vogel, i cili i la delet dhe hyni në rreth me ta, tue këndue e bertitë me gëzim:

— Do të shkojmë edhe ne në shkollë!

Besim Bokshi

V. I. LENJIN

Pushteti Sovjetik e pozita e grues

«...Borgjezija e njerëzit e sajë shpifin se na e shkelim demokracin. Na themi se rendi i ri sovjetik i ka dhanë nji nxitje, ende të pashembullte në botë, zhvillimit të demokracis, si në thellësi ashtu edhe në gjanësi dhe jo çfardo demokracije, por pikërisht demokracis për masat punonjëse, që kanë qenë të shtypuna nga kapitalizmi, — pra demokracis për shumicën dërmuese të popullit, pra demokracis socjaliste (për popullin puntor), të kundërt me demokracin borgjeze (për çfrytezuesit, për kapitalistat, për pasanikët).

«...Pozita e grues e spjegon në nji mënyrë veçanërisht të kjartë ndryshimin në mes të demokracis borgjeze dhe demokracis sovjetike...»

«Në Republikën borgjeze (d. m. th. ku asht pronësimi privat mbi tokën, fabrikat, bankat etj.) qoftë ajo edhe republika ma demokratikja grueja nuk mund të jetë kurrë antare me të drejta të barabarta e shoqnis, qoftë ay edhe vendi ma i përparuemi në botë...»

Demokracija borgjeze premton vetem me fjalë barazin dhe lirin. Me punë, asnji republikë demokratike borgjeze — qoftë edhe ajo ma e përparuemja, nuk ia ka sigurue grues — e cila perban gjysmen e gjinis njerzore — as barazin e plotë ligjore në burrin, ajo asht nën burrin dhe skllave e tij.

Demokracija borgjeze asht demokracija e frazave të bukra, fjalëve të mdhaja premtimeve boshe, parollave bombastike mbi lirin dhe barazin, ndersa, me punë, nën këto fshihet shtypja dhe grabitja e popullit puntuer, e të çfrytëzumvet.

Demokracija sovjetike apo socjaliste i përbuzë fjalët e bukura rrenacake, i shpallë luftë të pamëshirëshme hyprokrizis së demokratëve, feudalëve, kapitalistave ose katundarëve të pasun, që pasunohen tue ua shitë me çmime spekulative tepricat e drithit puntorëve pa bukë.

Poshtë rren' e poshtër!

S'mund të ketë, s'ka as s'ka me pasë barazi aty ku ka shtypësa e të shtypun, çfryetzuesa e të çfrytëzuem. Nuk mund të ketë, s'ka as nuk do të ketë «liri» të vertetë në nji vend ku grueja nuk gëzon të njajtat të drejta ligjore si burri, ku puntori asht nën zgjedhën e kapitalit, ku katundarija puntore asht nën zgjedhën e kapitalistave, feudalëve, tregtarëve.

Rrenacakët dhe hipokritët, budallejt dhe çorrat, borgjezët dhe advoketënt e tyne le të përpiqen sa të duen me e mashtrue popullin tue i folë me fjalë për liri, barazi e demokraci!

Na u themi puntorëvet dhe katundarëve: hiqniauni maskën këtyne rrenacakëve, çelniauni syt këtyne të verbetëvet. Pyetni:

—Barazi në mes cilit e cilit seks?

—Cilit komb me cilin?

—Cilës klasë me cilën?

—Çlirim nga cila zgjedhë ose nga zgjedha e cilës klasë? Liri për cilën klasë?

Kushdo që flet për politikë, demokraci, liri, barazi, socjalizëm, pa i paraqitë këto pyetje, pa u-bazue pikë së pari në këto çashtje, pa luftue kundra fshehjes, lanjes në heshtje, lanjes në nji anë të këtyne çashtjevet — ay asht anmiku ma i zi i popullit puntor, ai asht ujk nën lëkurë të qingjit, ai asht kundërshtari ma i rrepti i puntorëvet dhe katundarëvet, aj asht vegel e feudalëvet, mbretënve, kapitalistave.

Në nji nga vendet ma të mbrapambetuna t'Evropës, mbrenda dy vjetësh pushteti Sovjetik ka ba për çlirimin e grues, për barazin e sajë me seksin «superior» ma tepër se ç'kanë ba për 130 vjetë të gjitha republikat e përparueme, e kulturueme, «demokratike» të mbarë botës, së bashku.

Njikohësisht me fjalët e bukra mbi arsimin, kulturen, qytetnimin, lirinë të gjitha republikat kapitaliste borgjeze, te botës mbretnojnë ligjët ma të poshtëra, ma t'egra e shtazarake, në bazë të të cilave grueja s' asht e barabartë ne martesë me burrin, burri ka të drejtë me e lëshue gruen, por jo grueja burrin, femija në martesë asht i pabarabartë me fëmin jashta martese; mbretnon, pra, ligji i privilegjeve për mashkujt dhe i poshtnimit dhe fyemjes për femnat—

«...Republika Sovjetike, republika e puntorëve dhe katundarëve, i shleu menjiherë këto ligjë, e shkatrroi fund e maje kështjellën e kalbët të rrenës borgjeze dhe hypokrizia borgjeze.

Poshtë rrena e poshtër! Poshtë rrenacakët, që flasin mbi liri dhe barazi për të gjithë, për derisa femna shtypet, për derisa ka klasa shtypëse, për deri sa sundon kapitalizmi, për derisa ka të ngimë që me buken që u teprua i skllaverojnë t'untit. Na nuk duem liri për të gjithë; na nuk duem barazi për të gjithë, por luftë kundra shtypësavet dhe çfrytëzuesave, luftë për zhdukjen e çdo mundësije të shtypjes dhe çfrytëzimit. Kjo asht parulla e jonë!

Liri dhe barazi për seksin e shtypun!

Liri dhe barazi për puntorin, për katundarin punonjës! Luftë kundra shtypësave, luftë kundra kapitalistave, luftë kundra kulakëve — spekulanta!

Kjo asht parulla e jonë luftarake, kjo asht e verteta e jonë proletare, e verteta e luftës kundra kapitalit, e verteta që ia kemi hedhë në surrat botës së kapitalit, me frazat e sajë «t'ambla», lajkatare, bombastike [illegible] dhe barazin, përgjithësisht mbi lirin dhe barazin, per të gjithë, mbi lirin dhe barazin për të gjithe.

Dhe pikërisht sepse ia kemi hjekë maskën kësaj hypokrizije, sepse, në nji energji revolucjonare po realizojmë lirin dhe barazin për të shtypunit, për turmat puntore kundra shtypësave, kundra kapitalistave, kundra kulakëve pikërisht për kte pushtetin sovjetik e kanë kaq fort në zemer puntorët e mbarë botës!...»

Nga situata nderkombtare

„Per paqë të qendrueshme, për demokraci popullore"

Komunistat - Organizatoret e luftes per paqe, per demokraci popullore

Po zhvillohet dita ditës ma tepër lëvizja e turmave popullore kundra planeve ekspansjoniste t'imperjalizmit amerikan, që kanë për qellim me e robnue Europën ekonomikisht dhe politikisht. Klasa puntore dhe të gjithë elementat përparimtarë të botes po e shofin, në praktikë, se politika e imperjalistave amerikanë dhe e partnerve të tyne anglezë shkon drejtë skllavërimit të popujve dhe nxitjes së luftes së re.

Në krye të kampit anti-imperjalist janë partit komuniste, të regjuna dhe të sprovueme në lufte kudra fashizmit. Komunistat paraqiten si aradha ma përparimtarja dhe ma e organizuemja e klases puntore, si përfaqësues të partis ma luftarake dhe ma revolucjonare, që punon per interesat jetësore të popullit të vet, për zhdukjen e shtypjes shoqnore dhe kombtare.

Influenca e partive komuniste shtohet gjithnji ma shum jo vetem në vendet e Europes Lindore dhe Jug-Lindore, por edhe në të gjitha vendet tjera t'Europes si dhe jasht kufijve të kësaj. Shtimi i kësaj influence nuk asht gja e rastit. Shoku Stalin, n'intervisten e vet, që i ka dhanë korespondentit të "Pravdas", me rastin e fjalimit që mbajti Çurçilli në Fulton, i ka thanë këto fjalë: "Influenca e komunistave asht shtue për shkak se këta, në vitet e vështira të sundimit fashist n'Europë, janë tregue si luftëtarë të sigurt, të guximshëm dhe të vetmohueshem kundra regjimit fashist, e për lirin e të gjithë popujve". Në Francë, Poloni, Jugosllavi e Vende tjera, që ishin nen okupaten gjermane, komunistat kanë qenë shpirti i luftes nacjonal-çlirimtare kundra fashizmit, organizatorë të lëvizjes partizane. Ata i kanë bashkue fuqit demokratike dhe i kanë udhëheqë drejt fitores.

Randësi shum të madhe për përforcimin e influences të partive komuniste ka pasë fitorja e Bashkimit Sovjetik mbi Gjermanin fashiste. Popujt janë bindë, me të vertetë, në fuqin e rendit socjalist, në superjoritetin e sistemit socjalist mbi atë kapitalist.

Nji nga provat e shkelqyeshme të përhapjes së gjanë t'ideve komuniste asht rritja e partive komuniste në të gjitha Vendet. Partija Komuniste e Frances, para lufte, ka pasë 300.000 antarë, e sot ka në radhët e saj ma se nji miljon njerëz. Partija Komuniste e Italis, në të njajten përjudhë, asht shtue prej 15.000 antarë në 2.283.000 antarë. Partija Komuniste e Kines ka pasë para lufte 600.000 antarë e tash ka 2.700.000.

Në shum vende partit komuniste janë ba sot parti masovike luftarake, të cilat udhëheqin shumicen e klases puntore dhe i bajnë gjithnji ma teper me vedi shtresat tjera të njerëzve punonjës — katundarët, inteligjencen, zejtarët etj.

Veçanrisht asht forcue influenca e komunistave në vendet e demokracis së re — në Jugosllavi, Poloni, Çekosllovaki, Bullgari, Ungari, Rumani dhe Shqipni. Në këto vende partit komuniste janë partit ma autoritative dhe ma me influencë në qeveri. „Këto," gjithsejt, kanë në radhët e veta afer pesë miljon antarë dhe zhvillojnë nji punë shum të madhe politike dhe organizative në të gjitha fushat e jetes shtetnore, ekonomike dhe kulturale. Me inisjativen dhe me pjesëmarrjen aktive të partive komuniste në vendet e demokracis së re janë ba ndryshime rranjësore ekonomike dhe politike.

Si shembull i madh, si model, partive komuniste u sherben Partija shum-miljonshe Komuniste (bolshevike) e BRSS. Komunistat shofin në P.K. (b) të BRSS luftëtarin përparimtar për paqën, lirin e pamvarësin e popujve.

Sot kur lufta në mes të kampit imperjalist, nga nji anë, dhe atij demokratik, n'anën tjeter, bahet gjithnji ma e madhe e ma e ashpër, partive komuniste u asht ngarkue rol'i veçant historik në çashtjen e organizimit të turmave popullore kundra planeve ekspansjoniste t'agresorëve amerikanë si dhe në çashtjen e demaskimit të të gjithë sherbëtorve të mbrendshem t'imperjalizmit amerikan.

Në perjudhen që ka kalue nga Konsulta e nandë partive komuniste në Poloni, partit komuniste, t'armatosuna me vendimet e kësaj Konsulte, kanë krye nji punë kolosale. Ngjarjet e muejve të fundit, që janë, zhvillue, b.fj., në Francë e Itali, kanë tregue se partit komuniste të këtyne vendeve po i kalojnë me sukses vështirsinat dhe po i bashkojnë gjithnji ma gjanësisht shtresat punonjëse nën flamurin e mprojtjes së pamvarësis kombëtare dhe sovranitetit të vendeve të veta e po i mobilizojnë ato në luften kundra reakcjonit. Kongresi i mbajtun tash vonë i partis komuniste t'Italis ka tregue se komunistat janë të vendosun ngultazi të luftojnë për lirin e popullit italjan. Kongresi e provoi fuqin e partis komuniste dhe aftësin e sajë për forcimin e unitetit të klasës puntore në bazen e bashkëpunimit me partin socjaliste. Ngjarjet që u-zhvilluen mbas Kongresit tregojnë se puntorët, katundarët dhe inteligjenca po bajnë nji rezistencë gjithnji ma të madhe kundra manevrave të reakcjonit; ato tregojnë se asht ashpërsue lufta per përforcimin e frontit të gjanë popullor. Partija Komuniste Franceze, siç e tregoi lëvizja greviste e nandorit dhe dhetorit të vitit të kaluem, asht udhëheqëse, organizatore dhe inspiratore e njoftun e klases puntore. Ajo lufton per interesat jetësore të popullit puntor, e kundra rrezikut fashist, që shtohet. Influenca e partis po shtohet edhe ne rradhet e katundaris dhe inteligjences.

Reakcjonia imperjalist, me imperjalistat amerikanë në krye, e shqetson shtimi i forcave të demokracis. Për t'i realizue planet e veta kriminale e për t'a shtypë lëvizjen demokratike, që rritet dita di es, reakcjoni përdorë ndihmen e agentures së vet në klasen puntore dhe mbështetet pikë së pari në socjalistat e djathtë, të cilet janë të ftuem me e luejtë rolin e vet të ndyet si vegel e kapitalit. Këta trathtarë përpiqen me të gjitha fuqit me zhvillue nji veprimtari përçamëse në lëvizjen puntore dhe duen me e helmatisë vetëdijen e klases puntore me helmin e mosbesimit në fuqit e sajë, me ia thye asaj besimin në fitore. Të regjun në provokime, socjalistat e djathtë bajnë çmos për t'a justifikue dhe mbajtë skllavërin kapitaliste e për me e shpëtue imperjalizmin.

Tue e krye urdhnin e imperrjalistave amerikanë, socjalistat e djathët tashti zhvillojnë nji veprim tari intenzive, e cila ka për qellim me e përça federaten sindikale Botnore, me krijue nji organizatë sindikale nderkombëtare të re, e cila të jetë vegel qorre në duert e imperjalizmit amerikano-anglez për zbatimin dhe justifikimin e politikës ekspansjoniste.

Nën këto rrethana, partit komuniste e konsiderojnë si detyrë të veten ma të randësishme t'a demaskojnë punën trathtare të socialistave të djathët në klasen puntore, t'a tregojnë surratin e këtyne të vertetë, si trathtarë t'interesave të popullit. Në bazë të platformes unike anti-imperjaliste e demokratike, komunistat bashkojnë rreth vehtes masat puntore dhe të gjitha fuqit demokratike.

N'Itali komunistat e socjalistat veprojnë mbas programit unik për krijimin e frontit të fortë populluer të luftes kundra reakcjonit, kundra politikes trathtare të de Gasperit dhe perçasit Saragata.

Në Vendet e demokracis popullore - Poloni, Rumani, Hungari e Bullgari - bloku i komunistave dhe socjalistave me partit e tjera demokratike progresive perban bazen e rezistencës së këtyne Vendeve kundra planeve imperjaliste, bazen e luftes për zhvillimin ekonomik, politik e ideologjik në rrugen që çon në socjalizem. Uniteti i akcjonit dhe bashkëpunimi i partise puntore përforcohet dhe zgjanohet në të gjitha fushat e jetës shoqnore, ekonomike e kulturale. Ai lot nji rol veçanrisht të randësishem në çashtjen e luftes për shtimin e produktivitetit, të punës, për zhvillimin e garave të punës si kushti ma i randësishmi i nevojshem për plotsimin e planeve te rindertimit dhe zhvillimit t ekonomis popullore. Partit puntore të vendeve të demokracis së re e thellojnë bashkëpunimin ideologjik në bazen e marksizmit krijonjës. Afrimi ideologjik sjellë demaskimin dhe izolimin gjithnji ma te fortë të simpatizuesave dhe njerëzve të «ashtuquejtunes "fuqi e tretë" në radhët e partive socjaliste.

Detyrët e reja, që shtrohen para partive komuniste, çfaqin nevojen për ngritjen e nivelit të mbarë punes politike e të partis si edhe nivelit t'udhëheqësis së kësaj. Tue i bashkue fuqit demokratike në luften kundra reakcjonit dhe imperjalizmit, partit komuniste e sotojnë, njikohësisht, veprimtarin e tyne edhe përsa i përket përforcimit të radhëve të veta, tue pasë këtu parasyshë se pa përforcimin organizativ t'organizatave të partis nuk mund të mbrrijnë kurrfar sukesesi të randësishem, se suksesi gjithmonë mvaret nga puna organizative, se "atëherë kur jepet linja politike e drejtë, puna organizative i zgjidhë të gjitha, pra edhe fatin e vet linjes politike, - përmbushjen ose falimentimin e sajë" (Stalin).

Rritja e vrullshme kuantitative e partive komuniste dhe nevoja e tyne përherë ma e madhe per kuadra politikisht te pregatitun shtrojnë si detyrë te rëndësishme përforcimin e edukimit politik te komunistave si në proçesin e punës të perditshme konkrete, ashtu edhe ndër shkolla specjale e qerthuj, si edhe gjatë studimit vetjak te teoris Marksiste-Lenjiniste nga ana e vet kuadrave. Shum partina komuniste kane themelue, per arsimimin e komunistave në linjen e partis, shkolla te nalta e te mesme partije, kurse, qethuj e seminare, me alate te ndryshme mesimi. Literatyra Marksiste, librat, broshurat dhe revistat kane nji tirazhë të madh. Asht shtue interes mi i partive komuniste për çashtjet e pergjithsimit teorik t'eksperiences sum të pasun nga lufta nen kushtett e reja, per perpunimin e problemeve të zhvillimit të demokracis popullore ne rrugën e sajë kah socializmi. Arsimimi politik dhe puna teorike janë çashtje te domosdoshme të veprimtaris së partis, sepse pa ngritjen e vetedijes Marksiste-Lenjiniste te kuadrave nuk mund t'arrihen sukses serioze. Mjeti ma i randesishem për likudimin e te metave ne pune dhe per edukimin e kuadrave asht kritika e autokritika.

Partit komuniste rriten e forcohen, tue i perforcue për dite lidhjet e veta me organizatat masovike të pa parti, sindikatet kooperativat, bashkimet e rinis, shoqatat e grave e j. Pa lidhje të forta me organizatat masovike asht i pa-mundëshëm perforcimi i pozitave te klases puntore ndër lamet e ndryshme te jetes se sajë. Partit komuniste, sidomos ndër Vendet e demokracis së re, po tregojne veprimtari të madhe ne fushën e perforcimit dhe zhvillimit t'organizatave masovike dhe ndihmojnë zhvillimin e punes se ktyne n'interesin e politikes së per gjithshme shtetnore.

Partit komuniste kanë korrë sukses mjaf të mdhaja në çashtjen e rezistencës kundra planeve t'ekspansjonit imperjalist në të gjitha linjet shtetnore, politike, ekonomike e ideologjike. Komunistat e kanë tregue fuqin e tyne, e cila dita ditës rritet, dhe janë ba organizatorët e vertetë e popujve në luften për paqë e demokraci popullore. Por komunistat kanë parasyshë se ky asht vetem fillimi i kesaj lufte. Sukseset nuk mund t'i pijnë komunistat, pse ata e dijne se fitorja definitive mbi fuqit e imperjalizmit nuk mund te vijë vetvetiu, por ate duhet me e korrë. Para asht lufta e ashper dhe e rreptë.

Komunistat luftojnë kundra imperjalizmit, tue u udhëheqë nga teorija revolucionare. Para nji qind vjetësh, korifejt ma të mdhaj të mendimit revolucjonar, Marksi e Engelsi, vune bazat e komunizmit shkencor. Në oxorin „Manifestin e partis komuniste" ket program aksjoni lufte, ket veper te shkëlqyeshme te socjalizmit shkencor. Ta bti komunizmi asht nji fuqi e madhe dhe e pashkatrueshme, flamur lufte i miljona e miljona njerëzve. Nen kët flamur, partinat komuniste, të pasunueme me eksperiencen e ndertimit socjalist ne BRSS, do t'i çojnë popujt deri ne triumfin definitiv mbi imperjalismin.

Lajme te shkurta

NEWJORK-
Delegati sovjetik Gromiko ka deklarue në Komitetin e punës të Komisjonit të Kombeve të Bashkueme për çarmatimin e përgjithëshëm se qeverinat e SH. B. A. dhe Britanis së Madhe përpiqen me pengue zbatimin e rezolucjonit për çarmatimin.

TIRANË-
Monarko-fashistat grekë kanë krye nji seri provokimesh të reja kundra Shqipnis. Kjo ngjet në nji kohë kur luftimet në mes të formacjonevet t'armates demokratike dhe monarko-fashistavet zhvillohen afer kufinit shqiptar. Monarko-fashistat përpiqen me hyo në token shqiptare për me zanë ndonji ushtar shqiptar dhe me i paraqitë si robë të zanun në radhat e partizanëvet grekë.

PRAGË-
Në fruer, në Partin Komuniste të Çekosllovakis kanë hye 5874 antarë të ri. Partija tashti ka 1.412.000 antarë.

SOFIA-
Populli Bullgar kremtoi shtatdhetvjetorin e çlirimit t atdheut të vet nga zgjedha pesqindvjeçare turke.

BUKURESHT-
Në Manifest-programin e Frontit të demokracis popullore të Rumanis thuhet se ai asht i formuem prej partinash dhe organizatash që i kanë mobilizue turmat e gjana popullore për përmbysjen e reakcjonit dhe vendosjen e regjimit demokratik populluer në Rumani.

BUDAPEST-
Parlamenti hungarez ratifikoi traktatin e miqësis, bashkëpunimit dhe ndihmës reciproke me BRSS. Pakti ka randësi të madhe për zhvillimin e mapërtejshem të demokracis hungareze dhe sigurimin e liris, pamvarësis e sovranitetit të Republikes së Hungaris.

PARIS-
Sekretari i përgjithshëm i Federatës Sindikale botnore, Lui Sajan, kur asht kthye nga Beligradi, ka thanë se lëvizja sindikale në Jugosllavi asht persosmenisht e organizueme dhe ka hye në shpirtin e popujvet të Jugosllavis.

BERLIN-
Kriminelat çetnikë në zonen britanike t'okupates në Gjermani e kanë sulmue trathtisht nji oficer t'onë të ndërlidhjes, togerin e armates Jugosllave Brano Pavloviq. Në krye të bandes çetnike ka qenë krimineli i njoftun Bozha Popoviq, nji nga vrasësit e nën-Konsullit t'onë në Napoli Viçko Glunçiqit. Sulmi asht krye ndër sy t'oficerave dhe ushtarëve britanikë.

BERLIN-
Keshilli Qendruer i Rinis popullore të Jugosllavis ka ftue në Jugosllavi 100 të rij përparimtarë gjermanë.

ATINË-
Monarko-fashistat kanë pushkatue 8 patriotë.

PRAGË-
Shkollat e nalta po spastrohen nga profesorat reakcjonarë.

Botim i Këshillit Krahinuer të Frontit populluer; Shtypshkronja Krahinore «PROGRES»
Pajtimet në fletore i pranon: Administrata dhe ekspeditioni. Numri i çekut 47-2002